

TAOTLUS ISIKUANDMETE TÖÖTLEMISEKS TEADUSUURINGUS (täiendatud)

Juhindudes isikuandmete kaitse seaduse (IKS) paragrahvis 6 sätestatust palun kooskõlastada

Uuringu pealkiri	Avalik arvamus riigikaitsest riigipiiri äärsetes maakondades
Kas poliitika kujundamise uuring (IKS § 6 lg 5) või	X
uuring hõlmab eriliigilisi isikuandmeid ja on olemas valdkondlik eetikakomitee (IKS § 6 lg 4) kooskõlastus	Eetikakomisjoni kooskõlastus eraldi failis (lisa 3).
<i>Palume eelmise kahe lahtri puhul valida üks vastavalt õiguslikule alusele, v.a olukorras, kui poliitika kujundamise uuringu puhul puudub valdkondlik eetikakomitee. Kui poliitika kujundamise uuringus töödeldakse eriliiki isikuandmeid, siis täita ka eetikakomitee otsuse lahter.</i>	
Kas isikuandmete töötleja on määranud Andmekaitse-spetsialisti (sh tema nimi ja kontakt-andmed)?	Kaitseministeerium – Marju Müürisepp, andmekaitse@kaitseministeerium.ee OÜ Eesti Uuringukeskus – Pille Hillep, pille@uuringukeskus.ee Norstat Eesti AS – Johanna Mäekivi, johanna.maekivi@norstat.ee
Kas on olemas eetikakomitee otsus ¹ ? <i>Kooskõlastuse olemasolul lisada see taotlusele.</i>	Jah (lisa 3).
Kas osa uuringust toimub andmesubjekti nõusoleku alusel? <i>Kui jah, siis palume taotlusele lisada nõusoleku vorm või selle kavand ning küsimustik või selle kavand.</i>	Jah. Nõusolek küsitakse värbamiskirja abil, mille sisu on alljärgnev: Tere! Kutsume Teid osalema uuringus „Avalik arvamus riigikaitsest riigipiiri äärsetes maakondades“, mille eesmärk on saada tagasisidet riigikaitsealises küsimustes. Küsitluse tellija on Kaitseministeerium ning läbiviijad Eesti Uuringukeskus OÜ ja Norstat Eesti AS. Uuring aitab mõista Eesti-Vene piiriäärsete elanike suhtumist Kaitsevähke, NATO-sse, aja- ja reservteenistustesse ning uurida üldiselt elanike kaitsetahet. Küsitlust viiakse läbi Põlva-, Võru- ja Ida-Virumaal ning kokku soovetakse küsitleda kuni 4800 inimest. Uuringut viiakse läbi 2024. aastal suvel/sügisel.

¹ IKS § 6 lg 4 - kui uuringus töödeldakse eriliiki isikuandmeid, on vajalik ka eetikakomitee kooskõlastus.

Uuringu andmeid kasutatakse Eesti kaitsevaldkonna poliitika kujundamisel. Küsimustele vastamiseks kulub umbes 7 minutit. Vajadusel on võimalik küsimustikule vastamine pooleli jätta ja seda hiljem samast kohast jätkata.

Küsitluses osalemine on vabatahtlik ja Teile saadetakse ankeedi täitmiseks vajadusel kahel korral meeldetuletus. Küsitlusele vastamist loetakse käesolevas uuringus osalemisnõusolekuks.

Teie e-maili aadress ning sotsiaaldemogaafilised tunnused (rahvus, vanusgrupp ja sugu) on saadud rahvastikuregistrist avalikust huvist lähtuva küsitluse eesmärgil. Selle küsitluse läbiviimise õiguslikud alused on Vabariigi Valitsuse seaduse § 60 lg 1 ning isikuandmete kaitse seadus § 6 lg 5, lisaks Kaitseministeeriumi põhimäärus § 4 lg 1 ja § 5 lg 1. Teie pseudonüümitud andmeid kasutatakse ainult küsitluse kutse ja meeldetuletuste saatmiseks ning need kustutatakse kohe peale küsitluse lõppemist. Küsitlus viiakse läbi unikaalse uuringulingiga, mis tähendab, et igalt IP-aadressilt saab vastata ainult ühe korra. IP-aadress kustutatakse andmebaasist kohe peale küsitluse lõppu. Rahvastikuregistrist saadud pseudonüümitud andmeid hoitakse eraldi küsitlusega kogutud andmetest. Küsitluse kaudu kogutud andmeid analüüsitakse ainult üldistatult kujul ja anonüümselt. Kaitseministeeriumile edastatakse anonüümsed andmed, mis ei võimalda ühegi vastanud isiku otsest ega kaudset tuvastamist. Uuringu andmed säilitatakse anonümiseeritud kujul (elektroonilised andmefailid statistikapaketi SPSS formaadis, tulemustabelid Exceli formaadis) tähtajatult teadusandmete repositooriumis DataDOI. Isikuandmete töötlemisel lähtutakse Isikuandmete kaitse seadusest.

Teie õigused seoses andmekaitsega ning andmekaitsega seotud kontaktandmed on kirjas allpool.

Kui te ei soovi käesolevas uuringus osaleda, siis palun vajutage järgmisele ikoonile:

Küsitluse uuringulink asub siin:

Ootame Teie vastuseid hiljemalt

Küsimuste korral võite võtta ühendust:

Ette tänades

...

Vastavalt EL andmekaitse üldmäärusele on Teil järgnevad õigused:

- 1) taotleda oma isikuandmete parandamist, kui need on ebapiisavad, puudulikud või väärad;*
- 2) esitada vastuväiteid oma isikuandmete töötlemise suhtes, kui isikuandmete kasutamine põhineb õigustatud huvil;*
- 3) taotleda oma isikuandmete kustutamist, näiteks juhul, kui isikuandmeid töödeldakse Teie nõusolekul ja Te olete oma nõusoleku tagasi võtnud;*
- 4) piirata oma isikuandmete töötlemist ajal, kui Kaitseministeerium hindab, kas Teil on õigus nõuda oma andmete kustutamist;*
- 5) saada infot, kas Kaitseministeerium töötleb Teie isikuandmeid, ning juhul, kui töötleb, saada eelnimetatud andmetele juurdepääs;*

	<p>6) saada oma andmed, mida Te olete ise esitanud ning mida töödeldakse nõusoleku alusel või lepingu täitmiseks, kirjalikult või üldkasutatavas digitaalses vormis, ja kui tehniliselt võimalik, edastada need andmed teisele teenuse osutajale (andmete ülekantavus);</p> <p>7) võtta tagasi oma nõusolek, mille Te olete andnud oma isikuandmete töötlemiseks;</p> <p>8) esitada oma andmete kasutamise kohta kaebus Andmekaitse Inspeksioonile (veebileht www.aki.ee), kui Te leiate, et isikuandmete töötlemine riivab Teie õigusi ja huve.</p> <p>Isikuandmete vastutav töötleja on Kaitseministeerium ning volitatud töötlejad Norstat Eesti AS ja Eesti Uuringukeskus OÜ.</p> <p>Uuritava õigustega seotud küsimuste korral palume pöörduda Tartu Ülikooli inimuuringu eetika komitee poole e-posti aadressil etikakomitee@ut.ee või tel 737 6215.</p> <p>Isikuandmete töötlemisega seotud küsimuste korral palume pöörduda Andmekaitse Inspeksiooni poole tel 5620 2341.</p> <p>Lisaks on ankeedi algusesse lisatud uuringule vastamise nõustumise klausel: „Olen kursis uuringu eesmärkidega ja olen nõus küsitluses osalema.“, mille ette vastaja peab panema linnukese küsitlusele vastamisel. Taotlusele lisatud uuringu ankeet.</p>
--	--

1. Vastutava töötleja üldandmed²	
1.1. Vastutava töötleja nimi, registrikood, aadress ja kontaktandmed (sh kontaktisik) <i>analoogne registrikandega, kontaktisiku e-post, telefon</i>	Kaitseministeerium, 70004502 Sakala 1, Tallinn 15094 Rika Margat, rika.margat@kaitseministeerium.ee , +372 5304 5751

2. Volitatud töötleja üldandmed³	
2.1. Volitatud töötleja nimi, registrikood, aadress ja kontaktandmed (sh kontaktisik) <i>Aadress analoogne registrikandega, kontaktisiku e-post ja telefoninumber</i>	OÜ Eesti Uuringukeskus, 11005526 Toompuiestee 30, Tallinn 10120 Pille Hillep, pille@uuringukeskus.ee , +372 5332 0008
2.2. Volitatud töötleja nimi, registrikood, aadress ja kontaktandmed (sh kontaktisik) <i>Aadress analoogne registrikandega, kontaktisiku e-post ja telefoninumber</i>	Norstat Eesti AS, 11444875 Endla 15, Tallinn 10122 Johanna Mäekivi, johanna.maekivi@norstat.ee , +372 5847 0374

3. Mis on teadusuuringu läbiviimise õiguslik alus? <i>Nimetage õigusakt, mis annab Teile õiguse teadusuuringut läbi viia. Ei piisa viitest IKS § 6-le. Poliitikakujundamise eesmärgil läbiviidava uuringu puhul tuua välja volitusnorm, millest nähtub, et asutus on selle valdkonna eest vastutav. Akadeemilise uuringu korral võib see olla</i>	Vabariigi Valitsuse seadus (VVS) § 60 lg 1 ning isikuandmete kaitse seadus (IKS) § 6 lg 5. Kaitseministeeriumi põhimäärus § 4 lg 1 ja § 5 lg 1.
---	--

²Vastutav töötleja on uuringu läbiviija (tellija). Juhul, kui vastutav töötleja kasutab uuringu läbiviimisel teisi isikuid ja asutusi, siis on need teised isikud ja asutused volitatud töötlejad.

³Volitatud töötlejate loetelu peab olema ammendav ehk kõik volitatud töötlejad peavad olema nimetatud. Kui taotluse esitaja on volitatud töötleja, peab taotlusele olema lisatud dokument, kust nähtub, et vastutav töötleja on volitatud töötlejale andnud volituse inspeksioonile taotluse esitamiseks.

4. Mis on isikuandmete töötlemise eesmärk?

Kirjeldage uuringu eesmärke ja püstitatud hüpoteese, mille saavutamiseks on vajalik isikuandmete töötlemine. Palume siin punktis selgitada kogu uuringut, mitte ainult taotluse esemeks olevat osa (näitaks ka nõusoleku alusel toimuvat uuringu osa). Kui osa uuringust toimub nõusoleku alusel, siis palume taotlusele lisada nõusoleku vorm või selle kavand ning küsimustik või selle kavand.

Planeeritava uuringu taust

Uuringut „Avalik arvamus riigikaitsest“ on Kaitseministeeriumi tellimusel läbiviidud alates 2001. aastast iga-aastaselt. Viimasel neljal aastal on uuringut läbi viinud hankelepingu raames Eesti Uuringukeskus OÜ (peatöövõtja) koostöös Norstat Eesti AS-ga (alltöövõtja, andmekogumine).

Uuringu eesmärk on kaardistada elanike suhtumist ja hoiakuid riigikaitsealises küsimustes. Uuringus käsitletakse põhjalikumalt järgmisi teemasid:

- 1) hoiakud Eesti riigi suhtes;
- 2) institutsioonide (sealhulgas kaitsestruktuuride) usaldusväärsus elanike seas;
- 3) hinnangud võimalike ohtude ning julgeolekuriskide suhtes Eestile ning maailmas;
- 4) elanike kaitsetahe ning prognoositav käitumine võimalike Eestit ähvardavate ohtude korral;
- 5) hinnangud Eesti kaitsevõimele ja riigi tegevusele antud valdkonnas;
- 6) suhtumine ajateenistusse ja teistesse kaitsestruktuuridesse;
- 7) suhtumine NATO-sse ja sellega seonduvatesse arengutesse;
- 8) hoiakud seoses rahvusvaheliste sõjaliste operatsioonidega;
- 9) meediatarbimine.

Üle-Eestilises uuringus on viimased neli aastat kasutatud kombineeritud küsitlusmeetodit – veebiküsitlus Norstat Eesti AS veebipaneelis (70%) ja Norstat Eesti poolt läbi viidud telefoniküsitlus (30%). Valimi suurus on olnud kõigil neljal aastal 1200 vastajat üle-Eesti vanuses 15–74-aastat. Seni on teostatud uuringus andmeanalüüsi piirkonna põhiselt, mitte maakonnapõhiselt.

Uuringu tulemused on aluseks Kaitseministeeriumile kaitsevaldkonna poliitikakujundamisel.

Viimane uuringu raport asub siin:

https://www.kaitseministeerium.ee/sites/default/files/avalik_arvamus_ja_riigikaitse_kevad_2023.pdf

Planeeritav uuring

Kaitseministeeriumil on tekkinud vajadus lisauuringuks vahetult Eesti-Vene piiriga külgnevates maakondades (Ida-Viru-, Põlva- ja Võrumaa), et kaardistada sealse elanikkonna hinnangud riigikaitsealises küsimustes. Senine küsitlusmeetod ja valimi suurus ei võimalda seda teha. Selleks, et maakonnapõhiselt valideeritud andmeanalüüsi läbi viia, on vaja suurendada valimimahtu läbi lisaküsitluse.

Uuringut planeeritakse läbi viia 2024. aastal kaks korda, et täpsemalt näha muutusi piirkonna elanike hinnangutes poole aasta jooksul ja selle kaudu hinnata riigikaitsealises tegevuste mõju elanikkonna hinnangutele.

Lisaküsitlus viiakse läbi väiksemas mahus ja uuringus käsitletakse järgmisi teemasid:

- 1) elanike kaitsetahe ning prognoositav käitumine võimalike Eestit ähvardavate ohtude korral;
- 2) hinnangud Eesti kaitsevõimele ja riigi tegevusele antud valdkonnas;
- 3) suhtumine ajateenistusse ja teistesse kaitsestruktuuridesse.

Kokku soovitakse ühes laines küsitleda 480 isikut vanuses 18–74-aastat. Selleks soovib Eesti Uuringukeskus OÜ **kui hanke lepingu peatöövõtja** koostöös Norstat Eestiga taotleda rahvastikuregistrist Põlva-, Võru- ja Ida-Virumaa elanike lisakontakte (esinduslik juhuvalim soo ja vanuse ning rahvuse lõikes). Küsitluse läbiviija kogemus on näidanud, et rahvastikuregistrist peab veebiküsitluse jaoks võtma 10x väljavõtte emailidest, et saavutada valimi eesmärki. Kuna ankeedis küsitakse ka eriliigilisi isikuandmeid (rahvus, kodakondsus) ning andmeid kasutatakse poliitika kujundamiseks, siis kooskõlastati uuring ka TÜ eetikakomisjoniga.

Mõlemad planeeritavad küsitlused on eraldiseisvad küsitlused, kuid nende anonüümseid tulemusi võrreldakse omavahel. Mõlema uuringu laine jaoks küsitakse Rahvastikuregistrist eraldi kontaktibaas. Võib juhtuda, et juhuvalimi teel satub 2. laine küsitlusse ka neid inimesi, kes vastasid esimeses laines, kuid see on juhuslik. Kuna peale esimest küsitlust kustutatakse isikute andmed, siis korraga ei töödelda rohkem kui 4800 isiku andmeid. Teise laine korral küsitakse juhuvalimi teel uued 4800 kontakti.

Uuringu tulemused on aluseks Kaitseministeeriumile kaitsevaldkonna poliitikakujundamisel.

Küsitletakse ainult täisealisi elanikke. **Küsitluse viib läbi Norstat Eesti AS enda veebiküsitluskeskkonnas, küsitlustulemuste analüüsi teeb OÜ Eesti Uuringukeskus.**

Kaitseministeeriumi hankelepingu partnerina teeb peatöövõtjana OÜ Eesti Uuringukeskus rahvastikuregistrist juhuvalimi teel meiliaadressite väljavõtte soo, vanuse ja maakonna lõikes. Küsitluse viib läbi Norstat Eesti AS, kes on riigihanke lepingu järgi alltöövõtja OÜ Eesti Uuringukeskusele.

OÜ Eesti Uuringukeskus määrab küsitluse eest vastutavaks isikuks Norstat Eesti AS töötaja Johanna Mäekivi, kellele rahvastikuregister saadab otse krüpteeritud kontaktibaasi (keegi teine uuringu meeskonnaliikmetest ei saa kontaktandmebaasi). Rahvastikuregistri kontaktibaasile on ligipääs ainult antud küsitluse eest vastutaval isikul (Johanna Mäekivil, Norstat Eesti AS). Kontaktibaas kustutatakse Norstat Eesti AS süsteemist hiljemalt ühe kuu jooksul peale küsitluse lõppu.

Kutse küsitluses osalemiseks saadetakse Norstat Eesti AS küsitluskeskkonnast sihtrühma elektroonilise posti aadressidele (kontaktid saadud rahvastikuregistrist). Elektroonsele ankeedile vastamine toimub vastaja eelistusest lähtuvalt kas eesti või vene keeles. Ankeedi pikkus mõlemas sihtrühmas on kuni seitse minutit. Vastamine on vabatahtlik. Meeldetuletuskirjad saadetakse ainult nendele respondentidele, kes on küsitluse pooleli jätnud või ei ole küsitlusele vastanud. Meeldetuletuskirju ei saadeta neile, kes on küsitlusest kirjalikult loobunud (andnud teada kontaktisikule). Kokku saadetakse kuni kaks meeldetuletuskirja – 1. meeldetuletuskiri saadetakse seitse päeva pärast küsitluse algust ja 2. meeldetuletuskiri viis päeva peale 1. meeldetuletust. Vastamisstatistikat jälgitakse e-kirjade põhjal, st kui süsteem näitab, et vastaja e-posti aadressilt ei ole tulnud täidetud ankeeti, siis saadetakse talle meeldetuletuskiri. Peale küsitluse lõppemist kustutatakse e-posti aadressid küsitlussüsteemist ühe kuu jooksul. Juhul kui vastaja on isiklikult teatanud kontaktmeilile, et ta ei soovi uuringus osaleda ja meeldetuletuskirju saada, siis kustutatakse tema e-posti aadress kohe küsitlussüsteemist.

Norstat Eesti AS vormistab ankeedid ette elektroonses küsitluskeskkonnas, nii et see oleks vastatav nii arvutis kui mobiiltelefonis. Programm võimaldab vastaja unikaalse uuringulingi kaudu vajadusel küsimustiku täitmist vahepeal katkestada ja hiljem pooleli jäetud kohast jätkata. Ankeedile vastamine on indiviidipõhine, st ühte ankeedilinki ei saa mitu korda uuesti täita.

Valimisse sattunud isikute isikuandmeid ja e-posti aadresse kasutab uuringu läbiviija vaid andmete kogumise käigus ning peale andmekogumist need hävitatakse. Rahvastikuregistrist saadud andmeid ei hoita koos vastamise andmetega.

Andmed kogutakse vabatahtlikkuse alusel. Uuringu läbiviijat teavitatakse enne küsimustikule vastamist uuringu eesmärkidest ja väljunditest. Sihtrühmal on võimalik keelduda küsimustikule

vastamisest jättes küsimustikule vastamata või teavitades (meeldetuletustest) keeldumisest kontaktisikule. Käesolev uuring ei kahjusta inimese eraelu, ei tekita vaimset ega füüsilist kahju ning ei tekita vastajale liigset koormust, kuna tegemist on vabatahtliku avaliku arvamuse uuringuga.

Küsitluses palutakse vastajal oma vanus kirjutada täisaastates ja mitte vanusgrupina, kuna siis on võimalik analüüsi teostada eri vanusgruppide lõikes, mitte ainult nende gruppide lõikes, mis on esindusliku valimi aluseks.

Peale andmete kogumist moodustab Norstat Eesti AS anonüümse andmebaasi (e-posti aadressid on eemaldatud), mille andmed puhastatakse ning vajadusel lisatakse kaalud soo, vanuse ja rahvuse lõikes. Seejärel edastab Norstat Eesti AS andmebaasi Eesti Uuringukeskus OÜ-le analüüsimiseks.

Anonüümse andmefaili annab uuringu läbiviija (OÜ Eesti Uuringukeskus) üle SPSSi ja Exceli formaadis Tellijale.

OÜ Eesti Uuringukeskus teostab maakonnapõhiselt andmete analüüsi, kus eelkõige kasutatakse kirjeldava statistika meetodeid.

5. Selgitage, miks on isikut tuvastamist võimaldavate andmete töötlemine vältimatult vajalik uuringu eesmärgi saavutamiseks.

Käesolevas uuringus kasutatakse Rahvastikuregistri andmeid, kuna muudest isikustamata ega ka isikustatud kontaktibaasidest (nt veebipaneelidest) ei ole võimalik statistiliste järelduste tegemiseks esinduslikku uuringu valimit (maakondlikul tasemel) moodustada. Rahvastikuregistris on inimeste andmed isikustatud ja selleks, et uuringu läbiviijale oleks võimalik edastada pseudonüümitud kontaktibaas (sugu, vanus, rahvus, email), on rahvastikuregistri töötajal vaja töödelda isikustatud andmeid. Uuringu läbiviijale edastatakse andmebaas, mis sisaldab järgmisi tunnuseid: sugu, vanus, rahvus ja andmesubjekti emaili aadress. Andmesubjekti emailita ei oleks võimalik veebiküsitlust läbi viia.

6. Selgitage ülekaaluka huvi olemasolu.

Uuringu tellija on Kaitseministeerium ehk täidesaatva riigivõimu organisatsioon, kes tellib uuringu riikliku julgeolekupoliitika kujundamise eesmärgil ning uuringu vastu on ülekaalukas avalik huvi, sest see on oluline Eesti riigi julgeoleku poliitika kujundamiseks. Uuringu valimisse kuuluvad Eesti Vabariigi elanikud.

Eesti riigi julgeolekupoliitika põhineb avaral julgeolekukäsitusel, mis hõlmab kõiki julgeolekut mõjutavaid suundumusi ja julgeoleku kindlustamiseks olulisi valdkondi. Eesti viib avara julgeolekukäsituse ellu põhimõttel ühiskond kui tervik ja valitsus kui tervik. Julgeolek on kogu valitsuse ja kogu ühiskonna tegevuse tulemus. Seetõttu on oluline saada elanikkonnalt tagasisidet rahuajal riigi julgeolekupoliitikale ja suundadele.

7. Selgitage, kuidas tagate, et isikuandmete töötlemine ei kahjusta ülemääraselt andmesubjekti õigusi ega muuda tema kohustuste mahtu.

Vajadusel loetleda täiendavaid kaitsemeetmeid privaatsuse riive vähendamiseks.

Rahvastikuregistri andmebaasi kasutatakse ainult käesolevas uuringus ning inimese isikustatud andmed kustutatakse kohe peale küsitluse lõppemist. Isiku andmete kaitsmiseks minimeeritakse inimeste arvu, kes isikuandmeid töötlevad, st isikustatud andmeid töötlevad Rahvastikuregistri spetsialist ja uuringu läbiviijate seast küsitlusjuht.

Rahvastikuregistrist võetakse andmed välja juhuvaliku teel kvootvalimina, mis välistab üksikisikute tõrjumist või diskrimineerimist, maine või autonoomsuse kahjustamist. Küsitluse käigus kogutud andmeid analüüsitakse vaid üldistatult, mitte üksikisiku tasandil.

Urijate pikaajase veebiküsitluste läbiviimise kogemuse põhjal võib öelda, et rahvastikuregistri andmetest tuleb välja võtta minimaalselt kümnekordne kogus emaili aadresse lähtuvalt valimi

suurusest. Ka sel juhul tuleb teha vastajatele kuni 2 meeldetuletust, et netovalim täis saada. Seega on käesoleva uuringu ühe laine brutovalim 4800 inimest ja netovalim 480 inimest, 2 laine peale kokku 9600 kontakti.

Küsitlus on vabatahtlik ja andmesubjektil on võimalik keelduda uuringust ja mitte vastata küsitlusele. Lisaks on võimalik loobuda meeldetuletuskirjadest ning küsimuste tekkimisel võtta ühendust uuringu läbiviijatega.

8. Kuidas toimub andmete edastamine isikuandmete allikalt teadusuuringu läbiviijani?

Sealhulgas palume välja tuua milliseid töötlussüsteeme ja/või keskkondi (sh pilveteenus) isikuandmete (sh pseudonüümitud) töötlemiseks kasutatakse ning millises riigis⁴ asuvad töötlussüsteemide/pilveteenuse pakkuja serverid.

Kontaktibaas krüpteeritakse rahvastikuregistris ja saadetakse uuringu küsitluse eest vastutavale isikule Johanna Mäekivile (Norstat Eesti AS). Andmed salvestatakse Norstat Eesti AS-i siseserverisse, mis peale küsitlust kustutatakse ühe kuu jooksul. Norstat kasutab andmete edastuse jaoks krüpteeritud FTPS-i teenuseid. Andmetöötleja pääseb andmetele juurde krüpteeritud VPN-ühenduste kaudu. Norstat haldab ise oma serverit. Server on jagatud kaheks turvaliseks asukohaks Larvikis, Norras.

Kontaktibaas ei lähe edasi Eesti Uuringukeskusele. Eesti Uuringukeskus saab ainult küsitlustulemuste anonüümse andmebaasi, millele vastaja on oma nõusolekuga kinnitanud küsitluses osalemise. Ka soo, vanuse ja rahvuse märgib inimene ise, mitte ei tõsteta üle rahvastikuregistri kontaktibaasist. Küsitlustulemuste andmebaas läheb tähtajatult hoiustamisele Tartu Ülikooli teadusandmete repositooriumisse DataDOI. Uuringu andmed hoiustatakse anonümiseeritud kujul (elektroonilised andmefailid statistikapaketi SPSS formaadis, tulemustabelid Exceli formaadis). Tartu Ülikooli kontaktisikuks Kaitseministeeriumile on selles osas Tartu Ülikooli ühiskonnateaduste instituudi empiirilise sotsioloogia professor Kairi Kasearu, kellel vahetu seos uuringu läbiviimisega puudub. Tema roll on olla kontaktisikuks hilisemas andmete talletamise osas.

9. Loetlege isikute kategooriad, kelle andmeid töödeldakse ning valimi suurus.

Inimeste rühmad, keda uurida kavatsetakse ning kui palju neid on.

Kokku soovitakse küsitleda kaks korda 4800 isikut vanuses 18–74 aastat. Selleks soovib OÜ Eesti Uuringukeskus koos Norstat Eesti AS-iga küsitluse läbiviimiseks taotleda rahvastikuregistrist lisakontakte Põlva-, Võru- ja Ida-Virumaa lõikes (esinduslik juhuvalim soo ja vanuse ning rahvuse lõikes) – kahe küsitluslaine jaoks kokku 9600 kontakti. Küsitluse kogemus on näidanud, et rahvastikuregistrist peab vebiküsitluse jaoks võtma kümnekordse (4800 kontakti) väljavõtte emailidest, et saavutada valimi eesmärki (480 vastajat).

Kaitseministeeriumi hankelepingu partnerina teeb peatöövõtjana OÜ Eesti Uuringukeskus rahvastikuregistrist juhuvalimi teel meiliaadresside väljavõtte soo, vanuse ja maakonna lõikes. Küsitluse viib läbi Norstat Eesti AS, kes on riigihanke lepingu järgi alltöövõtja OÜ Eesti Uuringukeskusele.

Norstat Eesti AS määrab küsitluse eest vastutava isiku (Johanna Mäekivi), kellele rahvastikuregister saadab krüpteeritud kontaktibaasi. Rahvastikuregistri kontaktibaasile on ligipääs ainult antud küsitluse eest vastutaval isikul (Johanna Mäekivil, Norstat Eesti AS). Kontaktibaas kustutatakse Norstat Eesti AS süsteemist hiljemalt ühe kuu jooksul peale küsitluse lõppu.

⁴ Isikuandmete edastamine on lubatud üksnes sellisesse riiki, millel on piisav andmekaitse tase (Euroopa Liidu liikmesriigid; Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga ühinenud riigid; riigid, mille isikuandmete kaitse tase on Euroopa Komisjoni poolt hinnatud piisavaks). Kui kasutatava keskkonna server ei asu piisava andmekaitsetasemega riigis, saab isikuandmete edastamine toimuda isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) artiklite 44–50 alusel. Täiendav teave: <https://www.aki.ee/isikuandmed/andmetootlejale/isikuandmete-edastamine-valisriiki>. Kui kasutatava keskkonna server asub riigis, mis ei ole piisava andmekaitse tasemega, tuleb täita ka taotluse punkt 12. Edastamine tähendab ka isikuandmete hoidmist serveris.

<p>9.1. Tooge välja periood, mille kohta isikuandmete päring tehakse.</p> <p>2024. aasta juuni-august ja september-november (ehk 2 lainet erinevate kontaktibaasidega).</p>
<p>9.2. Loetlege töödeldavate isikuandmete koosseis.</p> <p><i>Tuua detailselt välja, milliseid isikuandmeid töödeldakse (nt ees- ja perenimi, isikukood, e-posti aadress jne) ning põhjendus, miks just neid andmeid on uuringu eesmärgi täitmiseks vaja. Vajadusel esitada taotluse lisana (nt tabelina).</i></p> <p>Kontaktibaas peab olema koostatud juhuvalimi teel, kus on arvestatud valitud maakondade vanuse, soo ja rahvuse lõiget. Lisaks peab kontaktibaas sisaldama subjekti emaili aadressi veebiküsitluse läbiviimiseks. See tähendab, et rahvastikuregister väljastab andmebaasi, milles on järgmised kirjed: subjekti emaili aadress, sugu, vanus, rahvus.</p>
<p>9.3. Loetlege isikuandmete allikad.</p> <p><i>Nimetage konkreetsed isikuandmete allikad (nt registrid, küsitluslehed jne), kust isikuandmeid saadakse.</i></p> <p>Rahvastikuregister</p>
<p>9.4. Kas andmeandjatega (andmekogu vastutava töötlejaga) on konsulteeritud ning nad on valmis väljastama uuringu eesmärgi saavutamiseks vajalikud andmed?</p> <p>Jah.</p>

<p>10. Kas kogutud andmed pseudonümiseeritakse või anonümiseeritakse? Mis etapis seda tehakse? Kes viib läbi pseudonümiseerimise või anonümiseerimise (vastutav töötleja, volitatud töötleja, andmeandja vms)? Kui andmeid ei pseudonümiseerita, siis selgitada, miks seda ei tehta.</p> <p>Küsitlustulemused anonümiseeritakse volitatud töötaja Johanna Mäekivi poolt, st eemaldab küsitlustulemuste andmebaasist emaili aadressid ja hävitab kontaktibaasi.</p>
<p>10.1. Loetlege pseudonümiseeritud andmete koosseis.</p> <p>Andmete koosseis on kirjeldatud ankeedis (lisa 1). Andmed on pseudonüümitud kuni säilib kontaktibaas, peale kontaktibaasi hävitamist muutub see anonüümseks.</p>
<p>10.2. Kirjeldage pseudonümiseerimise protsessi ja vahendeid. Kui kasutatakse koodivõtit, siis tuua välja, kes koodivõtit säilitab ja kui kaua säilitab.</p> <p>Igale vastajale antakse andmebaasis kood, mis ei ole peale küsitluse lõppemist ja kontaktibaasi hävitamist ümberpööratav.</p>
<p>10.3. Tooge välja pseudonümiseeritud andmete säilitamise aeg ja põhjendus. Kui andmeid ei pseudonümiseerita, siis tuua välja andmete kustutamise tähtaeg.</p> <p><i>Vähemalt kvartali ja aasta täpsusega.</i></p> <p>Kontaktandmebaas, mis sisaldab isikuandmeid (email, sugu, vanus, rahvus), kustutatakse Norstat Eesti AS süsteemist hiljemalt üks kuu peale küsitluse lõppu. Esimese küsitluse pseudonüümitud andmed kustutatakse hiljemalt 30.09.2024, teise küsitluse tulemused hiljemalt 31.01.2025.</p> <p>Anonüümne andmebaas säilitatakse tähtajatult Tartu Ülikooli andmearhiivis juhuks, kui Kaitseministeerium soovib lisaanalüüsi teostada. Andmeanalüüsi ei publitseerita, see jääb asutusesiseseks.</p>

<p>11. Kas andmesubjekti teavitatakse isikuandmete töötlemisest?</p> <p><i>Jah/ei</i></p>	Jah.
<p>11.1. Kui vastasite ei, siis palun põhjendage⁵</p>	
<p>11.2. Kui vastasite jah, siis kirjeldage, kuidas</p>	See on kirjeldatud valimile saadetud

⁵ Isikuandmete töötlemisest teavitamise kohustus tuleneb IKÜM-st, teavitamata jätmine on põhjendatud väga erandlikel juhtudel.

teavitatakse.	värbamiskirjas.
11.3. Kust on leitavad andmekaitsetingimused⁶?	Värbamiskirjast.

12. Kas isikuandmeid edastatakse kolmandatesse riikidesse⁷ <i>Jah/ei. Kui vastate küsimusele jah, siis täita ka järgnevad lahtrid.</i>	Ei.
12.1. Loetlege riigid, kuhu isikuandmeid edastatakse.	
12.2. Milliseid lisakaitsemeetmeid kasutatakse?	

Kinnitan, et taotluses esitatud andmed vastavad tegelikkusele.

Thomas Mell
(allkirjastaja ees- ja perenimi)⁸

Taotluse lisad⁹:

Lisa 1: Värbamiskiri	
----------------------	--

Tere!

Kutsume Teid osalema uuringus „*Avalik arvamus riigikaitsest riigipiiri äärsetes maakondades*“, mille eesmärk on saada tagasisidet riigikaitsealises küsimustes. Küsitluse tellija on Kaitseministeerium ning läbiviijad Eesti Uuringukeskus OÜ ja Norstat Eesti AS. Uuring aitab mõista Eesti-Vene piiriäärsete elanike suhtumist kaitsevække, NATO-sse, aja- ja reservteenistustesse ning uurida üldiselt elanike kaitsetahet. Küsitlus viiakse läbi Põlva-, Võru- ja Ida-Virumaal ning kokku soovitakse küsitleda kuni 4800 inimest. Uuringut viiakse läbi 2024. aastal **suvel** ja sügisel.

Uuringu andmeid kasutatakse Eesti kaitsevaldkonna poliitika kujundamisel. Küsimustele vastamiseks kulub umbes 7 minutit. Vajadusel on võimalik küsimustikule vastamine pooleli jätta ja seda hiljem samast kohast jätkata.

Küsitluses osalemine on vabatahtlik ja Teile saadetakse ankeedi täitmiseks vajadusel kahel korral meeldetuletus. Küsitlusele vastamist loetakse käesolevas uuringus osalemisnõusolekuks.

Teie e-maili aadress ning sotsiaaldemograafilised tunnused (rahvus, vanusgrupp ja sugu) on saadud rahvastikuregistrist avalikust huvist lähtuva küsitluse eesmärgil. **Selle küsitluse läbiviimise õiguslikud alused on Vabariigi Valitsuse seaduse § 60 lg 1 ning isikuandmete kaitse seadus § 6 lg 5, lisaks Kaitseministeeriumi põhimäärus § 4 lg 1 ja § 5 lg 1.** Teie andmeid kasutatakse ainult küsitluse kutse ja meeldetuletuste saatmiseks ning need kustutatakse kohe peale küsitluse lõppemist. Küsitlus viiakse läbi unikaalse uuringulingiga, mis tähendab, et igalt IP-aadressilt saab vastata ainult ühe korra. IP-aadress kustutatakse andmebaasist kohe peale küsitluse lõppu. Rahvastikuregistrist saadud andmeid hoitakse eraldi küsitlusega kogutud andmetest. Küsitluse kaudu kogutud andmeid analüüsitakse ainult üldistatult kujul ja anonüümselt. Kaitseministeeriumile edastatakse anonüümsed andmed, mis

⁶ IKÜM-i kohaselt tuleb andmesubjektile esitada isikuandmete töötlemise kohta teave ehk nn andmekaitsetingimused, mis peavad vastama IKÜM art 12–14 sätestatule.

⁷ Isikuandmete edastamine on lubatud üksnes sellisesse riiki, millel on piisav andmekaitse tase (Euroopa Liidu liikmesriigid; Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga ühinenud riigid; riigid, mille isikuandmete kaitse tase on Euroopa Komisjoni poolt hinnatud piisavaks). Isikuandmete nn kolmandatesse riikidesse edastamine toimub IKÜM artiklite 44-50 alusel. Täiendav teave: <https://www.aki.ee/isikuandmed/andmetootlejale/isikuandmete-edastamine-valisriiki>.

⁸ Taotluse saab allkirjastada vaid isik, kellel on vastava asutuse/ettevõtte esindusõigus või teda on volitatud taotlust esitama. Kui allkirjastaja on volitatud taotlust esitama, siis esitada volitust tõendav dokument (volikirj, leping vms).

⁹ Kui nimetatud lisad ei ole, siis palume need kustutada.

ei võimalda ühegi vastanud isiku otsest ega kaudset tuvastamist. Uuringu andmed **anonüümitud kujul (elektroonilised andmefailid statistikapaketi SPSS formaadis, tulemustabelid Exceli formaadis)** tähtajatult teadusandmete repositooriumis DataDOI. Isikuandmete töötlemisel lähtutakse Isikuandmete kaitse seadusest.

Teie õigused seoses andmekaitsega ning andmekaitsega seotud kontaktandmed on kirjas allpool.

Kui te ei soovi käesolevas uuringus osaleda, siis palun vajutage järgmisele ikoonile:

Küsitluse uuringulink asub siin:

Ootame Teie vastuseid hiljemalt

Küsimuste korral võite võtta ühendust:

Ette tänades

...

Vastavalt EL andmekaitse üldmäärusele on Teil järgnevad õigused:

- 1) taotleda oma isikuandmete parandamist, kui need on ebapiisavad, puudulikud või väärad;*
- 2) esitada vastuväiteid oma isikuandmete töötlemise suhtes, kui isikuandmete kasutamine põhineb õigustatud huvil;*
- 3) taotleda oma isikuandmete kustutamist, näiteks juhul, kui isikuandmeid töödeldakse Teie nõusolekul ja Te olete oma nõusoleku tagasi võtnud;*
- 4) piirata oma isikuandmete töötlemist ajal, kui Kaitseministeerium hindab, kas Teil on õigus nõuda oma andmete kustutamist;*
- 5) saada infot, kas Kaitseministeerium töötleb Teie isikuandmeid, ning juhul, kui töötleb, saada eelnimetatud andmetele juurdepääs;*
- 6) saada oma andmed, mida Te olete ise esitanud ning mida töödeldakse nõusoleku alusel või lepingu täitmiseks, kirjalikult või üldkasutatavas digitaalses vormis, ja kui tehniliselt võimalik, edastada need andmed teisele teenuse osutajale (andmete ülekantavus);*
- 7) võtta tagasi oma nõusolek, mille Te olete andnud oma isikuandmete töötlemiseks;*
- 8) esitada oma andmete kasutamise kohta kaebus Andmekaitse Inspeksioonile (veebileht www.aki.ee), kui Te leiate, et isikuandmete töötlemine riivab Teie õigusi ja huve.*

Isikuandmete vastutav töötleja on Kaitseministeerium ning volitatud töötlejad Norstat Eesti As ja Eesti Uuringukeskus OÜ.

Uuritava õigustega seotud küsimuste korral palume pöörduda Tartu Ülikooli inimuuringute eetika komitee poole e-posti aadressil etikakomitee@ut.ee või tel 737 6215.

Isikuandmete töötlemisega seotud küsimuste korral palume pöörduda Andmekaitse Inspeksiooni poole tel 5620 2341.

Lisa 2: Küsimustik	
--------------------	--

Avalik arvamus riigikaitsest

OLEN UURINGU EESMÄRKIDEST TEADLIK JA OLEN NÕUS UURINGUS OSALEMA (LINNUKESEGA MÄRKIMISE VÕIMALUS)

TAUST

- 1. Elukoht** (Ida-Virumaa / Põlvamaa / Võrumaa)
- 2. Küsitluse keel** (eesti/vene)

3. **Sugu** (mees/naine)
4. **Vanus** (täisaastates)
5. **Rahvus** (eestlane/venelane/muu)
6. **Kodakondsus** (Eesti/Venemaa/muu, mis?/määratlemata)
7. **Kui suur oli möödunud kuul Teie isiklik kätte saadud sissetulek** (netosissetulek ehk tulu, millest on juba maha arvatud maksud, näiteks tulumaks ja sotsiaalmaks)?
 1. kuni 800 eurot
 2. 801–1200 eurot
 3. 1201–1700 eurot
 4. 1701–2500 eurot
 5. Üle 2500 euro
 6. Sissetulekut ei ole
 7. Ei soovi avaldada
 8. Ei oska öelda

PÕHIANKEET

8. **Kui Eestit peaks ründama mõni riik, siis kas Eesti riik peaks igal juhul, sõltumata ründajast, osutama relvastatud vastupanu?**
 1. Jah, kindlasti
 2. Pigem jah
 3. Pigem mitte
 4. Kindlasti mitte
 5. Ei oska öelda
9. **Kui Eestile tungitaks kallale, kas oleksite valmis oma võimete ja oskuste kohaselt osalema kaitsetegevuses?**
 1. Jah, kindlasti EDASI K10 variandid 1–3 ja 6
 2. Pigem jah EDASI K10 variandid 1–6
 3. Pigem mitte EDASI K10 variandid 1–6
 4. Kindlasti mitte EDASI K10 variandid 3–6
 5. Ei oska öelda EDASI K10 variandid 1–6
10. **Kui Eestile tungitaks kallale, siis kuidas Te käituksite kõige tõenäolisemalt? (1 valik)**
 1. Osaleksin sõjalises kaitsetegevuses
 2. Osaleksin sõjalises kaitsetegevuses abistavalt (näiteks tagalatoetus, logistika jms)
 3. Osaleksin mittedõjalises kaitsetegevuses (näiteks meditsiinivaldkond, evakuatsioonikorraldus jms)
 4. Ei osaleks kaitsetegevuses, kuid jääksin Eestisse
 5. Püüaksin Eestist sõjaohu korral lahkuda
 6. Ei oska öelda
11. **Kuivõrd piisavalt olete informeeritud sellest, mida saaksite teha Eesti kaitseks, juhul kui Eestit ähvardaks välisvaenlase kallaletung?**
 1. Täiesti piisavalt EDASI K13
 2. Pigem piisavalt EDASI K12
 3. Pigem ebapiisavalt EDASI K12
 4. Täiesti ebapiisavalt EDASI K12
 5. Ei oska öelda EDASI K12
12. **Millistel teemadel vajaksite rohkem informatsiooni riigi tegevuse ja isikliku elukorralduse kohta välisvaenlase kallaletungi korral? [Vastusevariante roteerida.]**

Palun valige kuni kolm vastust.

 1. Teie kohustused riigikaitstes

2. Teie riigikaitse alased kohustused põhitöökohas
3. Mobilisatsiooni korraldus
4. Avalikkuse teavitamisviisid
5. Juhised varjumiseks ja avalikud varjumiskohad
6. Evakueerimise korraldus lahingutegevuse eest
7. Kuidas käituda, kui olete tsiviilisikuna sattunud lahingutegevuse piirkonda
8. Teie võimalused vabatahtlikult riigikaitseesse panustada
9. Esmatasandi olme ja majapidamisega seotud probleemide lahendamise viisid
10. Avalike teenuste kättesaadavus
11. Muu, mis?
12. Ei oska öelda

13. Kas Eesti kaitsekulutusi tuleks Teie hinnangul...?

1. ...tunduvalt tõsta
2. ...mõningal määral tõsta
3. ...säilitada praegusel tasemel
4. ...mõningal määral vähendada
5. ...tunduvalt vähendada
6. Ei oska öelda

14. Kuidas Te suhtute järgmistesse kaitsevägega seotud tegevustesse? [Vastusevariante roteerida.]

	Väga hästi	Pigem hästi	Pigem halvasti	Väga halvasti	Ei oska öelda
Liitlaste lennuharjutused/ ülelennud Eesti õhuruumis					
Harjutusalade laiendamine					
Kaitseväge õppused Teie piirkonnas					
Kaitseväge tehnika liikumine (näiteks õppuste ajal kohalikel teedel)					
Reservväelaste kutsumine õppekogunemistele					
Kaitseväge vormi kandmine avalikes kohtades / avalikel üritustel					
Balti kaitsevööndi rajamine vastu Venemaa ja Valgevene piiri*					

*MÕISTE: See on kaitserajatiste ehitamine Eesti, Läti ja Leedu idapiirile (nn Balti kaitsevöönd).

15. Kuidas Te suhtute NATO liitlasvägede kohalolekusse Eestis?

6. Kindlasti pooldan
7. Pigem pooldan
8. Pigem olen vastu
9. Kindlasti olen vastu
10. Ei oska öelda

AJATEENISTUS

MÕISTE: AJATEENISTUSE eesmärk on õpetada välja Eesti kaitseks vajalikud reservüksused ja luua eeldused elukutseliste kaitseväelaste teenistusse võtmiseks. Ajateenistuse jooksul omandatakse põhiteadmised riigikaitsest ja õpitakse tegutsema ühtse meeskonnana.

16. Kui vajalikuks peate noormeeste jaoks ajateenistuse läbimist?

1. Kindlasti vajalikuks
2. Pigem vajalikuks
3. Pigem ebavajalikuks
4. Täiesti ebavajalikuks

5. Ei oska öelda

17. Kuidas suhtute noormeestesse, kes hoiavad ajateenistusest kõrvale?

1. Mõistan kõrvalehoidmise hukka
2. Suhtun sellesse pigem negatiivselt
3. Suhtun sellesse mõistvalt
4. Kiidan kõrvalehoidmise heaks
5. Ei oska öelda

RESERVTEENISTUS

MÕISTE: RESERVTEENISTUS on kaitseväekohustuse täitmine õppe- ja lisaõppekogunemisel. Reservväelased on nimetatud sõjaaja ametikohtadele või on üldreservis. Reservis olevad isikud on kõik 18-60-aastased mehed või kaitseväekohustuse võtnud mehed ja naised. Reservväelane ollakse vaid reservteenistuses, näiteks õppekogunemisel osaledes.

18. Kuidas suhtute reservväelastesse?

1. Väga hästi
2. Pigem hästi
3. Pigem halvasti
4. Väga halvasti
5. Ei oska öelda

19. Millised on Teie enda kokkupuuted reservteenistuse ja reservväelastega? Lubatud mitu vastusevarianti.

1. Olen ise reservväelane
2. Lähedane, elukaaslane on reservväelane
3. Sõber, tuttav on reservväelane
4. Töökaaslane on reservväelane
5. Isiklikult ei tunne, aga olen mujalt kuulnud/näinud
6. Ei oma kokkupuuteid/Ei oska öelda

MÕISTE: ÕPPEKOGUNEMISI korraldatakse, et tuletada reservis olevatele isikutele meelde ajateenistuses õpitut ning tutvustada neile uut varustust ja relvastust. Õppekogunemistel harjutavad kaitseväge sõjaaja üksused koostööd ja tegevusi. Õppekogunemisele kutsuvad kaitseväge ning kutse edastatakse 120 päeva ette. Kui tegemist on lisaõppekogunemisega, siis pikka etteteatamise aega ei ole ning kutsele tuleb reageerida kohe. Reservväelase osalemine õppekogunemisel on kutse saamisel kohustuslik, kuid osaleda võib ka vabatahtlikult.

20. Kuivõrd toetate osalemist õppekogunemisel, kui osaleb...?

	Toetan täielikult	Pigem toetan	Pigem ei toeta	Üldse ei toeta	Ei oska öelda
Lähedane, elukaaslane					
Sõber, tuttav					
Töökaaslane					

*Uuringu valim – kokku 480 vastajat
240 vastajat Ida-Virumaalt
240 vastajat Põlva- ja Võrumaalt*